אֶלָּא לְבַר פַּדָּא שסתם נזירות עשרים ותשעה יום, קַשְׁיָא, מדוע אינו מגלח משום נזירות ראשונה ביום שלשים, ומשום נזירות שניה ביום חמישים ותשע.

מתרצת הגמרא: אָמַר לָךְ בַּר פַּדָּא, אִימָּא סֵיפָא – אמור גם את סוף המשנה ששם מוכח כשיטתי, ששנינו בסיפא, וְאִם הקדים וְגִילַּח אֶת הָרִאשׁוֹנָה לְיוֹם שְׁלֹשִׁים, מְנַלֵּחַ אֶת הַשְּׁנִיָּה לְיוֹם שִׁשִּׁים, שהוא יום שלשים ואחד למנין נזירותו השניה. הרי שאם גילח ביום שלשים יצא, ומוכח שהושלמה נזירותו כבר ביום עשרים ותשעה. אֶלָּא סֵיפָא ודאי מְסַיְּיעָא לֵיהּ – יש ממנה ראיה לדברי בר פדא, ולכך יש לנו לפרש גם את הַרֵישָׁא כדבריו, ומה שלכתחילה מגלח ביום שלשים ואחד, בְּאוֹמֵר ׳הריני נזיר שלשים יום שְׁלֵימִים׳, ולכן גם לפי בר פדא אינו יכול לגלח קודם יום שלשים ואחד.

מקשה הגמרא: וּלְרַב מַתְנָא קַשְׁיָא סֵיפָא, מדוע אם גילח ביום השלשים יצא, והרי לדבריו סתם נזירות שלשים יום, ועדיין לא השלימם. מתרצת הגמרא: אָמַר לָךְ רַב מַתְנָא, הטעם שיצא, כְּדְקָתָנֵי סֵיפָא יוֹם שְׁלֹשִׁים עוֹלֶה לְכָאן וּלְכָאן – שתחילת היום עולה להשלים את מנין נזירות ראשונה, וסוף היום עולה לתחילת מנין נזירות שניה.

מקשה הגמרא: מַאי הִיא – מה הטעם שיום שלשים עולה לכאן ולכאן, הרי הטעם הוא משום שמִּקְצָת הַיּוֹם כְּכוּלּוֹ, וְהָא אֲמָרַהּ חֲדָא זִימְנָא – והרי דין זה כבר השמיענו התנא פעם אחת, שבנינו ברישא שהאומר ׳הריני נזיר׳ אם גילח ביום שלשים יצא, לפי שמקצת היום ככולו. מתרצת הגמרא: מַהוּ דְּתֵימָא הָנֵי מִילֵּי – לולא הסיפא היינו אומרים שמקצת היום ככולו נאמר רק לְעִנְיַן חֲדָא נְזִירוּת – לענין המקבל נזירות אחת, שאחר שנהג מקצת יום שלשים בנזירות הושלמה נזירותו. אֲבָל לִשְׁתֵּי נְזִירוֹת לָא – אבל במקבל שתי נזירויות לא נחלק את יום השלשים, שתחילתו ישלים את הנזירות הראשונה, וסופו יחשב ביום ראשון של השניה. ולכן קָא מַשְׁמַע לָן התנא בסיפא שיום שלשים עולה לכאן ולכאן.

הגמרא מקשה על בר פדא מהמשך המשנה: תְּנַן לקמן (טז.), לגבי המקבל שתי נזירויות שגילח על הראשונה ביום שלשים, אִם גִּילַּח על הנזירות השניה בְּיוֹם שִׁשִּׁים חָסַר אֶחָד יָצָא ידי חובתו, לְפִי שֶׁיּוֹם שְׁלֹשִׁים עוֹלֶה לוֹ מִן הַמִּנְיָן – למנין נזירות ראשונה ואף למנין נזירות שניה. בְּשְׁלָמָא לְרַב מַתְנָא שסתם נזירות שלשים יום נִיחָא מה שהוצרך התנא להאריך ולפרש שיום שלשים עולה לשתי הנזירויות, כיון שרק מטעם זה יצא ידי חובה בשגילח ביום חמישים ותשע, אֶלָּא לְבַר פַּדָּא לָמָּה לִי – למה האריך התנא ליתן טעם לדבריו, הָא אָמַר שְׁלֹשִׁים חָסַר אֶחָד – הרי לבר פדא סתם נזירות עשרים ותשעה יום, ואם כן יום השלשים אינו ממנין הנזירות הראשונה, ונמצא שגלח כל תגלחת ביום שלשים כעיקר הדין. מתרצת הגמרא: אָמַר לָךְ רב פדא, אדרבה, אֲנָא נַמִּי אֲהָא סַמְכִי – ממשנה זו אני לומד שסתם נזירות עשרים ותשעה יום, ולכך יום שלשים עולה למנין נזירות שניה, לפי שהראשונה כבר נשלמה מאתמול.

קושיא נוספת על בר פדא: תְּנַן (שם), מִי שֶׁאָמַר ׳הֲרֵינִי נָזִיר׳, אִם נִטְמָא בְּיוֹם הַשְּׁלֹשִׁים סוֹתֵר אֶת הַכֹּל וצריך לחזור ולמנות מתחילה את ימי נזירותו. בְּשְׁלָמָא לְרַב מַתְנָא שסתם נזירות שלשים יום, נִיחָא – מובן מדוע נסתרה נזירותו, שהרי נטמא בתוך ימי הנזירות, אֶלָּא לְבַר פַּדָּא שסתם נזירות עשרים ותשעה יום, קַשְׁיָא, מדוע סותר את נזירותו, הרי נטמא לאחר השלמתה.

אגרות קודש

ב״ה, אדר״ח אלול, תש״כ

ברוקלין.

מר שניאור זלמן שי׳

שלום וברכה!

נעם לי להוודע מהאברכים שי׳ הנוסעים במדינה בשליחות המל״ח (מרכז לעניני חינוך) שביקרו גם במחנו בורלינגטאן ובביתו, ומסרו לי תשורתו הספר תולדות הרב מליאדי בצירוף פ״ש. ות״ח.

ותקותי חזקה ובפרט ע״פ תוכן השיחה שהיתה בינותם, שלא רק זוכר הוא גזע צור מחצבתו, אלא שגם אורח חייו הוא מתאים לזה, וחשיבות מיוחדת לזה בשנים אלו בפרט כיון שכל או״א מאתנו הוא אוד מוצל מאש וביחוד בנוגע לחוגים שומרי תורה ומצוה אשר בהם פגעה יד ה׳ ל״ע ול״ע והוו רובם של אחב״י אשר מסרו נפשם על קדושת השם בשנים האחרונות שנות המלחמה האיומה דשנת ת״ש-תש״ד, והרי דוקא בשנים הכי אחרונות אלו נרגשת התעוררות חזקה דבני ארצוה״ב לשיבה אל המקורות דתורתנו ומצותי׳ ובפרט בין בני הנוער, שלכן כל פעולה בזה ועאכו״כ דוגמא חי׳ עלולה להביא תוצאות חשובות וגדולות וגם בכמות, וכמובן ינעם לי להתבשר טוב בכל האמור.

בהתענינות מיוחדה שמעתי מהאברכים שי׳ אשר באה לו בירושה מנורה של רבנו הזקן לפי דבריו, ותודתי נתונה מראש אם יודיעני נכונות הדברים האלה אופן השתלשלות המנורה וכו׳ וגם אם יש ברשותו כתבי יד וכיו״ב מהשייך לרבנו הזקן או ליו״ח, ובכגון דא כל המפרט הרי זה משובח.

בכבוד ובברכה לכתיבה וחתימה טובה.

מתרצת הגמרא: **אָמַר** לְךָ **בַּר פַּדָּא אִימָּא סֵיפָא** – אמור גם את סוף המשנה ששם מוכח כשיטתי. ששנינו בסיפא, **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֵינוֹ סוֹתֵר אֶלָּא שִׁבְעָה** – אינו צריך לחזור ולמנות נזירות, אלא ממתין שבעה ימים כדי שיזו עליו ביום השלישי והשביעי, ולאחר מכן יביא את קרבנותיו בטהרה. **וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ שְׁלֹשִׁים בְּעֵינָן** – שצריך למנות שלשים ימים לסתם נזירות, **נִסְתּוֹר כּוּלְּהוּ** – יסתור את כל מנינו וימנה נזירות מחדש, וכדין הנטמא בתוך ימי נזירותו. ומכך שאינו סותר, מוכח שכבר נשלמה נזירותו בעשרים ותשעה ימים, וכדעת בר פדא. ואומרת הגמרא שרב מתנא יתרץ שלעולם סתם נזירות שלשים יום, אלא שקָסָבַר **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִקְצָת הַיּוֹם כְּכוּלּוֹ** אף קודם הבאת קרבנותיו, ולכן כל שנטמא ביום שלשים אינו סותר אלא שבעה, כיון שכבר סיים נזירותו מיד בתחילת היום.

הגמרא מקשה על כל הדעות: **תְּנַן** לקמן (טז:), האומר **'הֲרֵינִי נָזִיר מֵאָה יוֹם', אִם נִטְמָא בְּיוֹם מֵאָה סוֹתֵר אֶת הַכֹּל**, וצריך לחזור ולמנות מאה ימי נזירות. **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אֵינוֹ סוֹתֵר אֶלָּא שְׁלֹשִׁים יוֹם**, וחוזר ומונה שלשים יום. וְקשה מה סובר רבי אליעזר, **אִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ שְׁכַבָר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִקְצָת הַיּוֹם כְּכוּלּוֹ** כרב מתנא, וכבר בתחילת יום המאה נשלמה נזירותו, אם כן **נִסְתּוֹר שִׁבְעָה** ימים בלבד כדי שיוכל להביא קרבנותיו בטהרה, **וְאִי לֹא סָבַר רבי** אליעזר **מִקְצָת הַיּוֹם כְּכוּלּוֹ**, אלא כבר פדא, ובתחילת יום המאה עדיין לא נשלמה נזירותו, אם כן **לִיסְתּוֹר כּוּלְּהוּ** – יסתור את כל ימי נזירותו ולא רק שלשים יום, שהרי נטמא קודם השלמת נזירותו.

מתרצת הגמרא: **לְעוֹלָם** רבי אליעזר סובר כבר פדא **שֶׁלֹּא אָמְרִינַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכוּלּוֹ**, ומה שקשה **אִי הָכִי לִיסְתּוֹר כּוּלְּהוּ** – יסתור את כל המאה יום, **אָמַר** רֵישׁ לָקִישׁ, יש ליישב דִּתְנִינוּ **טַעֲמָא דְּרַבִּי** אֱלִיעֶזֶר – טעמו של רבי אליעזר הוא משום דְּאָמַר קְרָא (במדבר ו יג) **'וְזֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר בְּיוֹם מְלֹאת יְמֵי נִזְרוֹ יָבִיא אֹתוֹ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד', הַתּוֹרָה אָמְרָה** שכל **שֶׁנִּטְמָא בְּיוֹם מְלֹאת** – ביום השלמת הנזירות, **תֵּן לוֹ תּוֹרַת נָזִיר** – צריך הוא לחזור ולמנות תורת 'סתם נזירות' שהיא שלשים יום, ואפילו אם היתה נזירותו מרובה אינו סותר את כולה.

הגמרא דנה אם מחלוקת האמוראים תלויה במחלוקת תנאים: **לֵימָא בְּהָנֵי** – האם נאמר שנחלקו רב מתנא ובר פדא במחלוקת תנאים. ששנינו בברייתא על הפסוק שנאמר בפרשת נזיר (במדבר ו ה) 'כָּל יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַה'', ממה שנאמר 'עַד מְלֹאת הַיָּמִם' שׁוֹמְעַנִי – יכול אני להבין שְׁמִיעוּט יָמִים שָׁנִים, והמקבל על עצמו סתם נזירות ינהג בנזירות שני ימים בלבד, תַּלְמוּד לוֹמַר בהמשך הפסוק 'קֹדֶשׁ יִהְיֶה נַזִּיר פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ', וְאֵין גִּידּוּל שֵׂעָר פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יום כמנין 'יהיה', ומלמד שסתם נזירות שלשים יום, דִּבְרֵי רַבִּי יֹאשִׁיָּה. **רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ** – אין צריך לכך דרשה מהפסוק 'קדוש יהיה', אלא בפסוק עצמו יש רמז שנזירות שלשים יום היא, שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר 'עַד מְלֹאת הַיָּמִם', ומשמע ימים ששייך בהם ענין מילוי, **וְאֵי אַתָּה יָכוֹל** יָמִים שֶׁצְּרִיכִין לְמַלְּאוֹת – איזה ימים צריך למלאם, הֱוֵי אוֹמֵר שְׁלֹשִׁים ימי החודש, שפעמים החודש חסר ויש בו רק עשרים ותשעה יום, ולפעמים ממלאים אותו, דהיינו שמוסיפים עליו יום אחד. ומכאן שצריך לנהוג נזירות עד יום השלשים שהוא הממלא את החודש. ומבארת הגמרא: **מַאי לָאו, רַב מַתְנָא דְּאָמַר** סתם נזירות שלשים יום, סובר **כְּרַבִּי יֹאשִׁיָּה** שלומד מהגמטריא של 'יהיה', **וְרַב פַּדָּא דְּאָמַר** סתם נזירות עשרים ותשעה יום, סובר **כְּרַבִּי יוֹנָתָן** שלומד מ'מלאת הימים', ומפרש את הכתוב 'עד מלאת' – עד יום המילוי שהוא יום השלשים, אבל לא עד בכלל.

דוחה הגמרא: **אָמַר לְךָ רַב מַתְנָא**, לא נחלקו התנאים בדין זה, אלא **לְכוּלֵּי עָלְמָא שְׁלֹשִׁים בְּעֵינָן** – המקבל עליו נזירות סתם צריך לנהוג בה שלשים יום, **וְהָכָא בְּעַד וְעַד בִּכְלָל פְּלִינִי** – התנאים נחלקו במשמעות לשון 'עד' בכל מקום, האם בכלל הוא או לא. **רַבִּי יֹאשִׁיָּה סָבַר עַד וְלֹא עַד בִּכְלָל**, וממילא 'עד מלאת' אינו כולל את 'יום מלאת' עצמו, ולכן צריך הוא ללמוד שסתם נזירות שלשים יום מ'יהיה', **וְרַבִּי יוֹנָתָן סָבַר עַד וְעַד בִּכְלָל** – וממילא 'יום מלאת' בכלל, ואפשר ללמוד מכאן שסתם נזירות שלשים יום, ואין צריך לדרוש מ'יהיה'.

הגמרא חוזרת לבאר את דברי רבי יונתן בברייתא: **אָמַר מַר** – רבי יונתן, **אִי אִלּוּ הֵן יָמִים שֶׁצְּרִיכִין לְמַלְּאוֹת הֱוֵי אוֹמֵר שְׁלֹשִׁים**. מקשה הגמרא: **וְאֵימָא שַׁבָּת** – אולי נזירות סתם היא עד יום השבת, ונקרא 'מלאת' כיון שהוא ממלא ומשלים את השבוע. מתרצת הגמרא: **שַׁבָּת מִי אִיכָּא חֲמִשָּׁה עָשָׂר** – וכי במנין ימות השבוע יש חסרון שצריך למלאותו, הרי כל שבוע הוא בן שבעה ימים, מה שאין כן החדשים, שיש מהם חסרים שצריך למלאותם ושייך בהם לשון 'מלאת'.

אגרות קודש

ב"ה, יו"ד אלול, תש"כ
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מז' אלול חדש הרחמים.

ובעת רצון יזכירוהו עוד הפעם על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לשידוד טוב מתאים למ"ש אשה יראת ה' היא תתהלל.

ולשאלתו במכתבו מדוע לא מצא את בת זוגו ע"ע - הנה אין אתנו יודע עד מה דרכי בורא עולם ומנהיגו, וגם אין פלא כלל וכלל בדבר, כי החקר אלקה תמצא וכו' וכו' ואדרבה ההנהגה כמ"ש תמים תהי' ובבטחון חזק בהשגחה פרטית כמודגש בתורת מורנו הבעל שם טוב (אשר השנה היא שנת המאתים להסתלקות הילולא שלו), מוסיפה ומרבה בברכת השי"ת.

בברכה לבשו"ט ולכוח"ט.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א